

Mitä on kulttuuri?

Antti Teittinen

Mitä on kulttuuri? Tämän kysymyksen olen esittänyt itselleni lähes päivittäin, kun olen ollut Kulttuurintutkimus-lehden päätoimittajana. Kysymykseen ei ole olemassa yksiselitteistä vastausta – ei tarvitsekaan olla, mutta kysymykseen voi yrittää vastata tarkkailemalla median näkemyksiä kulttuurista. Tietysti myös Kulttuurintutkimus-lehti omalta osaltaan propagoi sen puolesta, mikä on kulttuuria ja miten eri ilmiöissä on kulttuurinen ulottuvuutensa.

Yritän tässä nyt lyhyesti hahmottaa, mitä suomalaisissa valtamedioissa tarkoitetaan kulttuurilla ja millaisesta kulttuurista puhutaan silloin, kun kyseessä on Kulttuurintutkimus-lehden esittämät tutkimusartikkelit. Mitään vertailuasetelmaa en lähde tässä rakentamaan, mutta olen kiinnostunut siitä, näkyykö valtamedioissa mitenkään usein Kulttuurintutkimus-lehdessä analysoidut jokapäiväiseen elämään liittyvät kulttuuriset merkitykset. Suomalaisiksi valtamedioiksi olen valinnut tähän tarkasteluun Yleisradion ja Helsingin Sanomat.

Kulttuurintutkimus-lehdessä 2/2016 – 1–2/2018 julkaistiin 22 tieteellistä artikkelia ja niiden aihepiirit vaihtelivat lähes aina eli yksittäisistä teemoista oli 20 artikkelia. Ainoastaan terapeuttisuudesta ja vammaisuudesta oli kaksi artikkelia kyseisellä kolmen vuoden jaksolla. Samanaikaisesti terapeuttisuutta ja kulttuuria käsiteltiin Yleisradion verkkopalvelussa yhden kerran ja Helsingin Sanomissa ei kertaakaan. Yleisradiossa oli yksi vammaisuutta ja kulttuuria käsittelevä artikkeli. Helsingin Sanomissa vammaisuutta ja kulttuuria käsitteleviä artikkeleita oli kaksi. Varsinkin terapeuttisuuden kriittinen ja monitieteinen tutkimus on kansainvälisesti sekä yksittäisten tutkijoiden voimin myös Suomessa nousut viimeisen kymmenen vuoden aikana selittämään erityisesti jälkimodernisoituneen yhteiskunnan ja työntekijä- ja/tai työmarkkinakansalaisten välistä suhdetta. Tässä mielessä Kulttuurintutkimus-lehden pyrkimys tuoda näitä näkökulmia myös suomalaiseen keskusteluun on arvokasta.

Vaikka Kulttuurintutkimus-lehdessä on ollut artikkeleita perinteisemminkin kulttuurisiin ilmiöihin kuuluvista aiheista, kuten esimerkiksi kuvataiteesta ja tanssista, olemme lehdessämme pitäneet aina tärkeänä uusia teemoja ja uusia näkökulmia. Tässä uusimmassa numerossa käsitellään ruokaa, ikääntymistä, kuvataidetta, surun anonyymia muistelua ja TV-sarjaa. Huomioiden Kulttuurintutkimuslehden edellä mainitut 22 artikkelia ja tämän uusimman numeron artikkelit, suurin osa niistä teemojensa osalta edustaa nyky-yhteiskunnassa yksilöön kiinnittäytyviä elämyksellisyyden kokemuksia, joilla on sekä kaupallinen että kulttuurinen merkityksensä.

Näistä hajahavainnoista ei voi vetää mitään systemaattista johtopäätöstä, mutta kulttuurintutkimuksen tehtäväksi voi edelleenkin toivoa epätavanomaisia aiheiden käsittelyä. Tärkeää olisi ymmärtää, kuinka kulttuuri on se selittävä koossa pitävä tai erotteleva osatekijä, jonka avulla voidaan kertoa esimerkiksi hallitusneuvotteluiden etenemistä. Kulttuurintutkimuksessa voidaan kysyä esimerkiksi, että miksi viime aikoina hoettu ”neuvottelut käydään hyvässä hengessä” saa lähinnä viihdeuutisten arvon. Miksi tätä ”hyvää henkeä” ei pohdita tarkemmin – tai ehkä pohditaankin.

Tämä Kulttuurintutkimus-lehden numero on viimeinen, jonka päätoimittaja olen. Viimeiset kolme vuotta ovat olleet lehden murroskautta siirtymisessä avoimelle ja sähköiselle julkaisualustalle. Tämä prosessi on vielä osittain kesken, vaikka lehti ilmestyykin jo avoimena ja sähköisenä. Myös paperilehteä julkaistaan vielä. En ole huolissani lehden tulevaisuudesta tieteellisten artikkelien julkaisukanavana. Kirjoittajat, toimituskunta, päätoimittajat, toimitussihteeri, taittaja ja muut yhteistyötahot tekevät keskenään tärkeää työtä. Lehti on löytänyt paikkansa monitieteisenä lehtenä.